

Nieuwsbrief Medische Psychologie

Onderzoek

Onlangs inventariseerden we de thema's van het onderzoek dat wordt gedaan aan de afdeling Medische Psychologie en voor welke patiëntenpopulaties. Zie hier het resultaat!

Reflecties van een promovendus

De kunst van het delegeren

Door: Liesbeth Kurpershoek

“Delegeren kun je leren” is één van mijn veel gebruikte leuzen. De leus blijkt multi-inzetbaar tijdens een PhD-traject. Zo kun je leren creëren, redeneren, organiseren, administreren, observeren, transcriberen, coderen, analyseren, beargumenteren, corrigeren, concluderen, presenteren, incasseren en hopelijk uiteindelijk promoveren. Door deze (nog altijd) uitbreidende lijst, werd mijn ietwat vrijblijvende leus dringend. Delegeren moest ik leren. En zo geschiedde: de intrede van de onderzoeksassistent. Terwijl ik dat delegeren nog aan het leren was, pakte zij het één na het ander op. Ze bracht overzicht en ondersteuning en bood mij tijd om aan de volgende klus te beginnen. Nu begint ze zelf aan haar PhD-traject, hopelijk met net zo'n fijne

onderzoeksassistent. Mij rest niets dan haar te bedanken en van uit mijn hart te feliciteren, dát hoef ik gelukkig niet meer te leren.

PUBLICATIES UITGELICHT

Alterations in the inferior fronto-occipital fasciculus - a specific neural correlate of gender incongruence?

Door: Jason van Heesewijk

Onlangs verscheen in het tijdschrift Psychological Medicine het artikel ‘Alterations in the inferior fronto-occipital fasciculus - a specific neural correlate of gender incongruence?’ naar aanleiding van een onderzoek van onder andere Jason van Heesewijk en Baudewijntje Kreukels (sectie gender en seksuologie Amsterdam UMC): <https://doi.org/10.1017/S0033291721005547>

De aanleiding voor hun studie was dat steeds meer adolescenten hulp zoeken wegens vragen omtrent hun genderidentiteit en dat de vraag naar medische behandeling, waaronder puberteitsremmers, toeneemt. Er is echter nog weinig onderzoek gedaan naar puberteitsremming en het adolescentenbrein. In deze studie is gekeken naar gender-, sekse- en puberteitsverschillen in witte-stofstructuur door data uit beeldvormend onderzoek van de volgende vier groepen te vergelijken:

1. prepuberale transgender kinderen (zonder puberteitsremming)

2. prepuberale cisgender (niet-transgender) kinderen
3. transgender adolescenten met puberteitsremming
4. cisgender adolescenten

Opvallend waren de groepsverschillen in een specifieke witte-stofbaan (de inferior fronto-occipital fasciculus, IFOF): transgender adolescenten hadden lagere waardes dan cisgender adolescenten. Dat betekent dat ze minder longitudinale organisatie, vezelcoherentie en myelinisatie van witte stof hadden. Het omgekeerde patroon werd gezien in prepuberale kinderen (transgender>cisgender). In een eerdere studie bij volwassenen werd hetzelfde patroon van lagere waardes bij transgender personen gezien in vergelijking met cisgender hetero- en homoseksuele personen.

Onze bevindingen suggereren dat deze witte-stofbaan (IFOF) een rol speelt bij genderincongruentie. Tevens zijn geslachtshormonen en puberteit van invloed op de ontwikkeling van verschillende witte-stofbanen. Verder onderzoek is nodig naar de effecten van puberteitsremmers op het zich ontwikkelende brein.

Medicine is not gender-neutral she is male

Door: Kiki Lombarts

In de gezondheidszorg is het mannelijke perspectief nog steeds dominant. Dat is niet goed voor de medische professie, en met name vrouwelijke artsen betalen hiervoor de prijs. De masculiene oriëntatie is ook niet goed voor patiënten. Dit concluderen Kiki

Lombarts, hoogleraar Professional Performance van artsen in Amsterdam UMC, en Abraham Vergheze, internist en hoogleraar aan de Amerikaanse Stanford Universiteit, in hun recent gepubliceerde artikel in de New England Journal of Medicine.

[Meer weten? Klik hier](#)

Subsidies & prijzen

Diabetes Body Project - preventie van eetstoornissen in jonge vrouwen met diabetes type 1

Als onderdeel van een internationaal consortium kan Maartje de Wit, PI en senior onderzoeker diabetes psychologie, de effectiviteit van de Diabetes Body Project groepsinterventie onderzoeken door een grote subsidie van de Juvenile Diabetes Research Foundation (JDRF). Het totale subsidiebedrag is 2,2 miljoen USD.

Jonge vrouwen met diabetes type 1 hebben een sterk verhoogd risico op verstoord eetgedrag en het ontwikkelen van eetstoornissen. Het managen van diabetes vraagt immers om constant bezig te zijn met eten. Daarnaast hebben mensen met diabetes type 1 de unieke mogelijkheid om hun insuline in te zetten om gewicht te verliezen. Deze combinatie van diabetes en eetproblematiek kan ernstige fysieke en psychische consequenties hebben. Tot nu toe zijn er weinig (preventieve) behandelprogramma's beschikbaar.

De Body Project is een groepsinterventie gebaseerd op de principes van cognitieve dissonantie, en gericht op het voorkomen van eetstoornissen. Tijdens de groepsessies kijken de deelnemers samen kritisch naar wat het kost om het ‘perfecte lichaam’ te krijgen zoals ze op de (sociale) media zien, om zo hun eigen lichaam te leren accepteren en verstoord eetgedrag te verminderen of te voorkomen. De generieke Body Project interventie is effectief bevonden in verschillende studies. Het programma is nu aangepast voor jonge vrouwen met diabetes type 1. De groepsbijeenkomsten zijn digitaal en worden geleid door een professional (psycholoog of diëtist) en een ‘peer leader’ (jonge vrouw met diabetes type 1 en/of eetproblematiek).

Met behulp van de subsidie van JDRF, gaan we in een 4-jarig onderzoek de effectiviteit van het Diabetes Body Project onderzoeken in een gerandomiseerde studie. Deze studie wordt geleid door de University of Oslo Hospital (Dr. Line Wisting, PI) en uitgevoerd samen met Stanford University (Dr. Eric Stice & Dr. Korey Hood, co-PI), Joslin Diabetes Center Boston (Dr. Elena Toschi, co-PI) en Amsterdam UMC (Dr. Maartje de Wit, co-PI).

[Meer weten? Klik hier](#)

Public Health and Care Research Leadership programma

Marij Hillen is geselecteerd om deel te gaan nemen aan het zogenaamde ‘Public Health and Care Research Leadership programma’. Dit leiderschapsprogramma wordt georganiseerd vanuit de Netherlands School for Public Health and Care Research. Tijdens het twee jaar durend programma worden toekomstige leiders in het vakgebied van Public Health and Care research ondersteund bij hun ontwikkeling tot ‘excellente leiders met een missie’. Deelnemers ontwikkelen hun leiderschapskwaliteiten, maar leren deze

ook toe te passen in hun specifieke onderzoeksveld. Post-docs en universitair docenten met de ambitie zich verder te ontwikkelen als onderzoeksleider, houd de volgende oproep in de gaten!

[Meer weten? Klik hier](#)

Het neuronale mechanisme achter cognitieve disfunctie bij depressie?

Een depressieve episode wordt niet alleen gekenmerkt door stemmingswisselingen, maar gaat ook gepaard met verminderd cognitief functioneren en slechte slaapkwaliteit. Wanneer de depressieve episode in remissie is, komen residuele cognitieve en slaapsymptomen vaak voor. Deze persisterende symptomen zijn verontrustend, belemmeren sociaal, beroepsmatig en andere belangrijke gebieden van functioneren, en verhogen het risico op terugval. Het blijft echter onduidelijk wat de neurale mechanismen zijn die ten grondslag liggen aan verminderd cognitief functioneren bij depressie en de associatie met slaapkwaliteit.

In dit project zullen we deze complexe interactie tussen stemming, slaap en cognitief functioneren ontrafelen door gebruik te maken van een recent voorgesteld theoretisch kader dat lokale slaap overdag in verband brengt met 'mind-wandering'.

Voor het project dat geleid gaat worden door **Esmée Verwijk** (Amsterdam UMC en UvA) en collega Filip van Opstal (UvA) is door de afdeling psychologie van de UvA een subsidie toegekend voor het aanstellen van een PhD.

Digitalization in Alzheimer's disease: towards inclusive and sustainable digital tools

De wereldwijde vergrijzing van de populatie maakt dementie, met de ziekte van Alzheimer als de voornaamste oorzaak, een van de grootste problemen voor de publieke gezondheidszorg. Toenemend worden digitale tools gezien als duurzame oplossingen voor (vroeg) diagnose van de ziekte van Alzheimer en preventie van dementie. Hoewel er veelbelovende tools zijn ontwikkeld, blijft implementatie daarvan moeizaam en bestaat het risico op ongelijkheid in de toegankelijkheid tot digitale ondersteuning.

Leonie Visser heeft een Strategic Research fellowship toegekend gekregen van het Amsterdam Public Health onderzoeksinstituut om de komende 2 jaar inzicht te krijgen in de factoren die de implementatie van digitale tools bevorderen dan wel hinderen en de invloed van individuele kenmerken op de intentie om digitale tools te gaan gebruiken. Doel is om tot aanbevelingen voor de praktijk te komen.

Leonie is post-doc bij de onderzoekslijn Medische Communicatie van de afdeling medische psychologie en bij het Center for Alzheimer Research at Karolinska Institute in Stockholm (Zweden).

Benoemingen

Frans Pouwer aangesteld als gasthoogleraar

Door: Maartje de Wit

Prof Frans Pouwer (1968) is per 5 mei 2022 als gasthoogleraar aangesteld bij de afdeling medische psychologie van Amsterdam UMC, onderzoekslijn Diabetologie.

Frans Pouwer is als hoogleraar psychologie verbonden aan de Department of Psychology van de University of Southern Denmark (SDU), Odense, Denemarken. Zijn onderzoek richt zich op de psychologische aspecten van diabetes, zowel type 1, type 2 en zwangerschapsdiabetes. In de afgelopen jaren heeft hij zich onder andere gericht op depressie, diabetes distress en de psychologische impact van hypoglykemie.

Frans is voor het Amsterdam UMC geen onbekende. Na zijn studie klinische psychologie aan de Universiteit Utrecht (1993), werkte hij als adjunct onderzoeker en later als promovendus (met supervisie van Frank Snoek) bij de medische psychologie aan de geneeskunde faculteit van de VU. Het onderwerp van zijn proefschrift (2001) betrof de systematiek en de effecten van het monitoren van het welbevinden van poliklinische diabetespatiënten. Na enkele jaren als post-doc verbonden te zijn geweest aan de afdeling medische psychologie, stapte hij in 2008 over naar de Tilburg University, waar hij in 2011 werd benoemd als hoogleraar medische psychologie, met diabetes als aandachtsgebied. In 2017 werd hij als hoogleraar benoemd bij de SDU in Odense, Denemarken. Frans Pouwer is tevens als gasthoogleraar verbonden aan de School of Psychology, Deakin University in Melbourne, Australië.

Frans zal in nauwe samenwerking met Maartje de Wit en collega psychologen bijdragen aan onderzoek en onderwijs op het gebied van diabetespsychologie.

De afdeling is verheugd met de gastaanstelling van Frans en ziet uit naar een vruchtbare samenwerking.

PROMOTIES

Prediction of treatment outcomes in patients with oesophagogastric cancer

Door: Mirjam Sprangers

Op 17 maart 2022 verdedigde Héctor van den Boorn zijn proefschrift in de Agnietenkapel van de UvA.

Informatie over behandeluitkomsten

Voor mensen met slokdarm- of maagkanker zijn verschillende behandelingen mogelijk. Om patiënten te ondersteunen in hun beslissing is het belangrijk om hen goed te informeren over mogelijke behandeluitkomsten. Het doel van het proefschrift is zo accuraat en objectief mogelijk informatie te geven over de behandeluitkomsten overleving, bijwerkingen en kwaliteit van leven.

Meta-analyses en predictiemodellen

Héctor maakte daarbij gebruik van twee methoden. Ten eerste voerde hij meta-analyses uit op gepubliceerde studies bij patiënten die in opzet curatief respectievelijk palliatief behandeld werden. Ten tweede ontwikkelde en valideerde hij predictiemodellen waarbij hij gegevens gebruikte van individuele patiënten die in opzet curatief, respectievelijk palliatief behandeld werden. Tevens ontwikkelde en evalueerde hij op basis van de predictiemodellen een webinterface om patiënten te informeren over mogelijke behandeluitkomsten. De eerste resultaten zijn veelbelovend.

Héctor verdedigde zijn proefschrift met verve en charme. Wie het gemist heeft, kan kijken via: link:

<https://webcolleges.uva.nl/Mediasite/Play/6c3aeb5141f14dc7920b1f05ecddf9271d>

Amanda Legemaat gediplomeerd Klinisch neuropsycholoog

Door: Gert Geurtsen

Op 13 april was de feestelijke uitreiking van de diploma's als specialist Klinisch Neuropsycholoog van de groep KNP18.

Amanda Legemaat kreeg haar diploma en is nu klinisch neuropsycholoog. Amanda heeft de opleiding tot klinisch neuropsycholoog gedaan op zowel de afdeling psychiatrie, als de sectie neuropsychologie van het AmsterdamUMC locatie AMC. Amanda is nog druk bezig met het afronden van haar promotieonderzoek (on cognitive impairment and cognitive remediation in Major Depressive Disorder) en hoopt dat onderzoek dit jaar nog af te ronden.

In de publiciteit

Hoe meneer Prins zijn gedachten kwijtraakte

Verhalen uit de spreekkamer van de neuropsycholoog

Elf klinisch neuropsychologen, waaronder **Sarai Boelema** van de afdeling medische psychologie, bespreken in dit boek 'die ene patiënt'. Die patiënt die hen aan het

denken zette, die hun altijd is bijgebleven, die hen verbaasde of hun iets leerde over veerkracht. Het verhaal van Lizzy, wier wereld van plastic lijkt; van Anja voor wie woorden hun betekenis verliezen; van meneer Pietersen die ten onrechte vreest voor dementie; en van meneer Prins, wiens angst bewaarheid wordt. Het levert een bont gezelschap op van mensen die vechten voor hun leven, leren leven met een beperking, zich noodgedwongen neerleggen bij een onvermijdelijk einde, of zich juist in al hun veerkracht laten zien. Elk verhaal laat zien hoe magisch onze hersenen zijn, hoe onvoorstelbaar sterk én hoe kwetsbaar.

Het boek is op 15 maart verschenen, meer informatie is te vinden op:

https://www.boompsychologie.nl/100-10466_Hoe-meneer-Prins-zijn-gedachten-kwijtraakte

Onderwijs & Opleiding

Train the Trainer Pilot Program: Neuropsychology

International Parkinson Disease and Movement Disorder Society-European Section

Dr. Gert Geurtsen, klinisch neuropsycholoog, is een van de twee coördinatoren van het train de trainer programma van de IPD-MDS samen met Roberta Biundo, klinisch neuropsycholoog in Padua, Italië. In dit programma worden neuropsychologen opgeleid om kennis over neuropsychologische aspecten van Parkinson en andere bewegingsstoornissen eigen te maken en vooral te verspreiden in hun eigen land. Een groep van neuropsychologen in landen waar de kennis over neuropsychologische aspecten van Parkinson en andere bewegingsstoornissen minder wijd verspreid is worden uitgebreid bijgeschoold. Dit trainingsprogramma bestaat uit een aantal online seminars,

een 3 daagse groepstraining met daarna diverse (online) verdiepingssessies. Deze trainingsprogramma wordt door een groep experts gegeven en de aanstaande trainers worden door deze experts vervolgens begeleid middels individuele coaching bij het uitwerken van het uitrollen van de training om de opgedane kennis over hun land te verspreiden. Het programma is recent uitgewerkt en de selectie van de kandidaten loopt. Vanaf augustus 2022 tot juni 2023 gaat dit programma lopen waarna het geëvalueerd wordt. Hierna zal dit programma jaarlijks of eens in de twee jaar gegeven gaan worden.

Consortium opleiding GZ-psychologen

Door: Gert Geurtsen

In 2022 zijn we goedgekeurd door TOP-Opleidingsplaatsen als consortium (proeftuin) “Soma en Psyche Amsterdam”. Het AMC is hierbij kartrekker uitgevoerd door dr. Alice van Dijk-Lokkart en dr. Gert Geurtsen (P-opleiders). Dit consortium gaat samen basispsychologen opleiden tot GZ-psycholoog (PioGs). Deze PioGs gaan gedurende hun opleiding werken in twee instellingen van het consortium en worden zo nog breder opgeleid als generalist. Dit consortium bestaat uit het AMC (medische psychologie en psychiatrie), VUmc, OLVG, Amstelring, Reade, Cohen psychologen, Psychologie Praktijk Amsterdam, Ipractice, Levvel en ARQ centrum '45. In 2023 gaan we als consortium starten met de gezamenlijke opleidingsplekken en waarschijnlijk per 2024 verder uitbreiden. Het beleid van TOP-Opleidingsplaatsen is gericht op het toewerken naar alleen opleiden in consortia in plaats van door individuele zorgaanbieders. Met dit consortium doen we daar nu al ervaring mee op en anticiperen we op het toekomstbestendig opleiden.

Agenda

Symposium WaanZinnige Zorg?! op 16 juni

De wereld om ons heen verandert voortdurend. Digitalisering, individualisering, en andere ontwikkelingen hebben grote impact op de zorg en opleiding van zorgprofessionals. Tijdens het symposium WaanZinnige Zorg?! stellen we ons de vraag: wat draagt bij aan waanzinnige zorg en onderwijs, en wat dreigt om te slaan in waanzin?

Het symposium Waanzinnige Zorg brengt verhalen (door patiënt ervaringsdeskundige Marielle den Engelsman), kennis & inspiratie (door de wereldberoemde expert in medisch onderwijs prof. dr. Yvonne Steinert, en trendwatcher Mark Schipper), wetenschap (o.a. onderzoekers Maarten Debets, Iris Jansen en Rosa Bogerd) en muziek van de musici van MiMiC. Tijdens vijf workshops gaan we in op waanzin in het medisch onderwijs, de vitaliteit van artsen, trends die bijdragen aan waanzinnige zorg en de mens achter de dokter. Bekijk het hele [programma](#) van sprekers en workshops op onze website. Klik [hier](#) om je aan te melden.

WaanZinnige Zorg

Over Vakmanschap, Vitaliteit & Compassie

** 16 juni 2022, Tobacco Theater, Amsterdam **

Save the Date: Inaugurele Rede Baudewijntje Kreukels

Met ingang van 1 februari is Baudewijntje Kreukels benoemd tot hoogleraar met als leerstoel 'Medische Psychologie, in het bijzonder van gender- en geslachtsvariaties. Een prachtige prestatie, welverdiend en een mooie stimulans voor de transgenderzorg!

De inaugurele rede is gepland op woensdag 5 oktober om 15.45 uur, Aula Hoofdgebouw VU.

Save the Date: Onderzoeksdag 2022

Op 27 oktober organiseren wij de jaarlijkse onderzoeksdag voor collega's van de afdeling Medische Psychologie. Er wordt hard gewerkt aan een inspirerend programma met als thema **Academische Vrijheid**.

*Copyright © *2018* *Medische Psychologie, Amsterdam UMC*, All rights reserved.*

Ons e-mail adres is:

[*p.logtenberg@vumc.nl*](mailto:*p.logtenberg@vumc.nl)

Want to change how you receive these emails?

You can [update your preferences](#) or [unsubscribe from this list](#).